

Monumentnummer*: 517023

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82731/30

Woonplaats* Biezenmortel
Gemeente* Tilburg
Provincie* Noord-Brabant

Kadastrale gemeente* Udenhout
Sectie* E
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6274

Omschrijving**

Inleiding.

Aan de achterzijde van het hoofdgebouw, in het verlengde van de kapel is een lange doorgaande laan richting Oisterwijk aangelegd, die de belangrijkste zichtlijn vormt van het complex. Aan weerszijden van deze laan bevinden zich bedrijfsgebouwen. De BOERDERIJ van het langgeveltype uit omstreeks 1903 is aan de linkerkant gelegen, in dezelfde rooilijn als de kantine. De boerderij was niet alleen van belang voor de zelfvoorziening van de leefgemeenschap maar vervulde ook een functie in de arbeidstherapie. In die zin vormt zij een essentieel onderdeel van het complex.

Beschrijving.

De boerderij heeft een U-vormige plattegrond en is opgetrokken uit machinale baksteen in kruisverband. De drie zadeldaken zijn belegd met gesmoorde kruispannen, die boven het hoofdgebouw en de stal zijn voorzien van rieten beschot. Deze twee kappen zijn opgebouwd uit grenen hangwerken met ijzeren bouten. Uit de drie nokken steken asbest ventilatiekokers.

De eenlaags voorgevel telt zestien traveeën, die worden gemarkeerd door lange staafankers. Links van het midden is een dubbele deur aangebracht, die doorloopt tot onder de daklijst en toegang geeft tot de doorgang naar het achtererf. Er zijn nog vier enkele deuren in de gevel aangebracht, die steeds zijn voorzien van een achtruits bovenlicht onder licht getoogde segmentboog. De deurnis in het tweede travee van rechts is blind. De ramen bestaan uit vierruits vensters onder segmentboog en hebben een hardstenen dorpel onder een baksteen laag. De stalramen bestaan steeds uit twee gekoppelde betonnen vierruitsvensters onder ruime segmentboog. Drie traveeën links en drie traveeën rechts van de dubbele deur loopt de gevel door in een dakkapel onder zadeldak en wordt de daklijst

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

doorbroken. Hier bevinden zich dubbele hooiluiken onder segmentboogvensters die toegang geven tot de zolderverdieping. Onder de daklijst is een bakstenen sierlijst aangebracht. De achtergevel heeft een vergelijkbare indeling en detaillering als de voorgevel, met uitzondering van het drietal traveeën links van het midden dat uit twee bouwlagen bestaat en op de verdieping drie schuiframen heeft, waarvan het bovengedeelte uit twee en het ondergedeelte uit twaalf ruiten bestaat.

De rechterzijgevel is tuitvormig en heeft op de begane grond een viertal kleine drieruits vensters onder lichte segmentboog. Op de verdieping is een dubbel hooiluik aangebracht onder segmentboogvenster. De onderdoorgang is bestraat met klinkers. Rechts hiervan bevindt zich een grupstal waarvan de vloeren deels uit klinkers, deels uit beton en deels uit hout bestaan. IJzeren I-profielen dienen als zolderbinten en worden gestut door ronde ijzeren kolommen. Daarop zijn bakstenen systeemvloeren aangebracht voor de zolders en hooiberging. De rechter zijvleugel bestaat uit twee gedeelten onder doorlopende kap. Het achterste gedeelte is in later tijd bijgebouwd en wordt gestut door steunberen aan de straatgevel. In de linker travee is (vermoedelijk later) een traditioneel risaliet aangebracht, die begint boven het venster op de begane grond en doorloopt in de dakkapel onder ver uitstekend zadeldak. Ter hoogte van de verdieping is een hooiluik aangebracht, waarboven een radiaal-boogvenster met twaalf ruitjes.

Inpandig bevindt zich een tweebeukige koeienstal. Ronde ijzeren kolomen steunen hier de ijzeren zolderbinten, die op hun beurt betonnen systeemvloeren dragen. De linkerzijvleugel heeft een lagere zolderverdieping en heeft daardoor een lager gelegen dak dan de twee voornoemde vleugels. Links van het midden is een dubbele deur aangebracht, die doorloopt tot de daklijst en toegang geeft tot de entree, die is bestraat met klinkers. In het linker gedeelte bevinden zich twee koelcellen die worden afgesloten door zware en geïsoleerde deuren.

Waardering.

De boerderij is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de ontwikkeling van de katholieke zorg voor zwakzinnigen en minder bedeeden in de periode van de katholieke herleving. Het is een representant van de landschappelijke ontwikkeling, waarbij dergelijke complexen in landelijk gebied werden geplaatst volgens een regelmatige, functionele plattegrond. In het principe van de zelfvoorziening en de arbeidstherapie, speelden de bedrijfsgebouwen een belangrijke rol. Het gebouw heeft architectuurhistorische waarde als representant van de ambachtelijk-traditionele stijl. Het is gaaf bewaard gebleven en is een typerend onderdeel van de ruimtelijke ontwikkeling nabij het kerkdorp Biezenmortel ten oosten van de kern van Udenhout.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument